

Amalan Pengajaran Akhlak dalam kalangan Guru Pendidikan Islam di Daerah Kuala Langat

Nurhidayah Ramli

Jabatan Pengajian Islam, Fakulti Sains Kemanusiaan,
Universiti Pendidikan Sultan Idris, 35900 Tanjong Malim, Perak, Malaysia

*Correspondent Email: nhr98011@gmail.com

Published: 26 December 2023

To cite this article (APA): Ramli, N. (2023). Amalan Pengajaran Akhlak dalam kalangan Guru Pendidikan Islam di Daerah Kuala Langat. *Firdaus Journal*, 3(2), 43–50. <https://doi.org/10.37134/firdaus.vol3.2.4.2023>

To link to this article: <https://doi.org/10.37134/firdaus.vol3.2.4.2023>

ABSTRAK

Kajian ini bertujuan untuk mengenalpasti amalan pengajaran akhlak dalam kalangan guru Pendidikan Islam di daerah Kuala Langat. Pengajaran akhlak adalah satu topik yang diajarkan dalam subjek Pendidikan Islam. Kajian ini dijalankan untuk menilai pendekatan pengajaran akhlak yang digunakan oleh Guru Pendidikan Islam (GPI), kaedah pengajaran akhlak, tahap kemahiran pengajaran dan halangan serta kekangan yang dihadapi oleh GPI dalam pengajaran akhlak. Pendekatan kuantitatif dengan reka bentuk tinjauan serta soal selidik telah digunakan dalam kajian ini. Sampel kajian terdiri daripada 60 orang guru Pendidikan Islam di daerah Kuala Langat dengan menggunakan teknik pensampelan rawak mudah. Dapatan kajian menunjukkan tahap kemahiran dalam amalan pengajaran akhlak dalam kalangan GPI Kuala Langat adalah tinggi dan dalam aspek kaedah pengajaran akhlak, guru perlu mempunyai kaedah yang berkesan untuk memastikan pengajaran yang dilakukan adalah berkesan. Implikasinya, kajian ini dapat memberi idea untuk mempelbagaikan teknik dan kaedah pengajaran akhlak dalam kalangan GPI.

Kata kunci: *Pengajaran akhlak, Guru Pendidikan Islam (GPI), Pendidikan Islam, kuantitatif*

PENGENALAN

Selaras dengan berkembangnya teknologi, amalan pengajaran dalam kalangan guru juga telah mengalami banyak perubahan. Amalan pengajaran yang berbeza dalam kalangan guru akan memberi impak yang berbeza dalam kalangan muridnya. Pengajaran pula tidak semestinya tertumpu pada akademik semata-mata namun juga terhadap sahsiah, akhlak dan disiplin murid. Menurut Siti Rashidah Abd Razak (2013), guru merupakan insan yang bertanggungjawab untuk membentuk sahsiah dan jati diri

murid di sekolah. Oleh sebab itulah, selain daripada didikan ibu bapa pembentukan dan akhlak murid juga terlahir di sekolah.

Teknologi yang berkembang telah membataskan pergaulan dan tingkah laku generasi muda pada hari ini. Tingkah laku murid juga kurang menunjukkan rasa hormat kepada golongan yang lebih tua. Apabila berada di sekolah pula, perkara ini akan menimbulkan masalah disiplin. Jadi, untuk memupuk disiplin yang baik dalam kalangan murid, guru haruslah mempunyai amalan pengajaran yang menyentuh hati murid. Justeru, disebutkan dalam teori al-Ghazali (1982), bahawa asas pendidikan terdiri daripada empat ciri iaitu *Qalb (Heart)*, *Ruh (Spirit)*, *Nafs (Soul)*, dan *'Aql (Intellect)*. Banyak pakar pendidik seperti al-Ghazali, Ibnu Shahnum, Ibnu Khaldun, al-Qabsi, Atan Long dan Hassan Langgulung juga telah menggunakan teori ini dalam memberi idea tentang Pendidikan Islam.

Demi melahirkan murid dan generasi yang berakhlak mulia, guru haruslah peka dan mempunyai rancangan yang baik semasa mengendalikan sesi Pengajaran dan Pembelajaran (PdP). Dalam merangka cara pengajaran yang berkesan ini, guru haruslah sentiasa kreatif dan aktif. Hal ini dibuktikan apabila para ilmuan juga mengakui bahawa tiada kaedah yang terbaik untuk menyampaikan ilmu pengetahuan melainkan bergantung pada kebijaksanaan guru-guru (Abdullah 1995). Justeru, pengajaran akhlak ini tidak semestinya boleh diterapkan semasa subjek Pendidikan Islam dan Pendidikan Moral sahaja, malah boleh juga diterapkan dalam subjek-subjek lain seperti Bahasa Melayu, Sejarah, Sains dan Matematik. Sofiah Mohamed, KamarulAzmi Jasmi & Muhammad Azhar Jailani (2016), menyatakan bahawa penghayatan akhlak dalam kalangan murid menyimpulkan guru perlu menambah baik teknik pengajaran, prihatin dengan masalah murid dan menjadi model terbaik yang boleh dicontohi bagi meningkatkan penghayatan akhlak murid.

Tuntasnya, demi melahirkan generasi yang terbaik dan berakhlak mulia serta mempunyai wawasan yang tinggi guru perlulah memainkan peranan yang penting terutamanya dalam pendidikan di sekolah. Amalan pengajaran yang berkesan mampu merubah murid yang menjadi seorang yang berdisiplin dan berakhlak mulia.

OBJEKTIF KAJIAN

Secara khususnya, kajian ini dijalankan bertujuan untuk mencapai objektif seperti berikut:

1. Mengenalpasti pendekatan Guru Pendidikan Islam dalam menerapkan nilai akhlak kepada pelajar
2. Mengenalpasti kaedah pengajaran Guru Pendidikan Islam dalam pengajaran akhlak di daerah Kuala Langat
3. Mengenalpasti kemahiran pengajaran Guru Pendidikan Islam dalam pengajaran akhlak di daerah Kuala Langat
4. Mengenalpasti halangan dan kekangan pengajaran Guru Pendidikan Islam dalam pengajaran akhlak di daerah Kuala Langat

PERSOALAN KAJIAN

Bagi mencapai tujuan dan objektif, kajian ini dirangka bagi menjawab beberapa soalan kajian seperti berikut:

- 1 Apakah pendekatan Guru Pendidikan Islam dalam menerapkan nilai akhlak kepada pelajar
- 2 Apakah kaedah pengajaran guru dalam pengajaran akhlak dalam kalangan murid?
- 3 Apakah tahap kemahiran pengajaran guru dalam pengajaran akhlak dalam kalangan murid?
- 4 Apakah halangan dan kekangan pengajaran guru dalam pengajaran akhlak dalam kalangan murid?

Hipotesis Kajian

Bagi soalan kajian (SK) pertama, kedua dan ketiga, data diperoleh dengan menganalisis dan menghuraikannya secara deskriptif dengan menggunakan skor min, peratusan dan sisihan piawai. Manakala, bagi SK empat dan lima pula dihuraikan secara infrensi. Bagi mencapai objektif ini, terdapat tiga hipotesis nol diuji seperti berikut:

Hipotesis Nol bagi SK 2

Tiada hubungan signifikan antara kaedah pengajaran dengan pengajaran akhlak di kalangan guru di daerah Kuala Langat

Hipotesis Nol bagi SK 3

Terdapat hubungan signifikan antara tahap kemahiran pengajaran dengan pengajaran akhlak di kalangan guru di daerah Kuala Langat

Hipotesis Nol bagi SK 4

Terdapat perbezaan yang signifikan bagi kaedah pengajaran dalam amalan pengajaran akhlak ditolak

METODOLOGI KAJIAN

Kajian ini menggunakan kaedah kuantitatif berbentuk deskriptif bagi bagi mengenalpasti kaedah pengajaran akhlak dalam kalangan Guru Pendidikan Islam di Kuala Langat. Kajian ini dilakukan melalui kaedah soal selidik. Menurut Suhairy Norhisham (2019), kaedah kuantitatif dinyatakan dalam nombor dan graf. Kaedah ini digunakan untuk menguji atau mengesahkan teori dan andaian. Kaedah ini digunakan untuk mendapatkan fakta generalisasi terhadap sesuatu topik.

Populasi Dan Sampel Kajian

Menurut Mohd. Majid Konting (1998), sampel yang dipilih sekurang-kurangnya mempunyai sifat yang sama dengan poulasi penyelidikan.

Populasi yang dijadikan sasaran dalam kajian ini terdiri daripada Guru Pendidikan Islam di sekolah menengah di daaerah Kuala Langat. Kelompok ini dipilih sebagai sampel kajian kerana mereka adalah antara guru berkaliber yang juga bertanggungjawab mengajar akhlak dalam subjek Pendidikan Islam di sekolah. Dalam kajian ini juga, GPI daripada sekolah menengah di daerah Kuala Langat telah dipilih secara rawak untuk menjalankan kajian ini.

INSTRUMEN KAJIAN

Instrumen kajian adalah salah satu cara untuk mengumpulkan data atau soalan yang dibentuk untuk memperoleh maklumat. Dalam kajian ini, pengkaji menggunakan kaedah soal selidik untuk mengumpulkan maklumat. Borang soal selidik telah dibentuk untuk mendapatkan maklumat mengenai kaedah pengajaran akhlak.

Oleh itu, soal selidik mengenai kaedah pengajaran akhlak dalam kalangan guru terdiri daripada 5 bahagian. Gambaran strategi pengajaran berkesan dapat dilihat melalui tahap pernyataan dan persetujuan yang diberikan, iaitu Bahagian B dan D skala likert 1-5.

Kesahan dan kebolehpercayaan

Soal selidik yang dibina telah mendapat kesahan daripada pensyarah. Dalam soal selidik tersebut, dua kaedah telah digunakan untuk menentukan kesahan konstruk soal selidik iaitu dengan menggunakan nilai korelasi antara skor setiap item dengan jumlah skor, dan menggunakan nilai korelasi item yang diperbetulkan dengan jumlah skor.

Kebolehpercayaan soal selidik adalah dengan menggunakan nilai Cronbach Alpha yang mempunyai julat antara 0.00 hingga 1.0. Faizal Amin Nur Yunus et.al (2017) menyatakan bahawa sekiranya nilai julat menghampiri 1.0, ia menunjukkan tahap kebolehpercayaan berada pada tahap yang baik, tinggi dan berkesan manakala julat yang menghampiri 0.00 pula, ia menggambarkan tahap kebolehpercayaan yang rendah. Jika nilai 0.6 dan 0.7 boleh diterima manakala jika nilai melebihi 0.8 menunjukkan sangat baik (Mohd Najib Abdul Ghafar, 1999). Menurut Best & Khan (1986), nilai pekali Alpha Cronbanch yang melebihi 0.6 boleh dianggap mencukupi untuk menerima kebolehpercayaan item tersebut.

DAPATAN KAJIAN DAN PERBINCANGAN

Analisis Deskriptif

Dalam penyelidikan, analisis deskriptif dilakukan untuk menerangkan ciri-ciri penting maklumat. Ia menyediakan sampel serta butiran pelaporan. Nilai min mencerminkan

nilai penilaian purata bagi setiap pertanyaan, manakala sisihan piawai menunjukkan serakan frekuensi. Nombor sisihan piawai yang lebih besar menunjukkan julat serakan yang lebih luas, manakala nilai sisihan piawai yang lebih rendah menunjukkan hubungan yang lebih rapat dengan nilai min. Analisis deskriptif amalan pengajaran akhlak boleh membantu untuk memahami gambaran umum di daerah Kuala Langat. Skor terendah, maksimum, min, serta sisihan piawai bagi setiap kategori ditunjukkan dalam Jadual. Petunjuk skor min bagi menganalisis tahap kemahiran adalah seperti berikut.

Penentuan Tahap Pemboleh Ubah Berdasarkan Petunjuk Skor Min

Nilai Skor Min	Interprestasi Bahagian B
1.00-1.89	Sangat Rendah (SR)
1.90-2.69	Rendah (R)
2.70-3.49	Sederhana (S)
3.50-4.29	Tinggi (T)
4.30-5.00	Sangat Tinggi (ST)

Ringkasan Statistik Deskriptif Konstruk (n = 60)

Penerangan	Min	Sisihan Piawai
Pengajaran Akhlak	3.40	0.34
Kaedah Pengajaran	3.67	0.45
Tahap Kemahiran Pengajaran	3.44	0.33
Halangan dan Kekangan Pengajaran	3.31	0.58

Mengikut Jadual di atas, mengikut nilai skor min, setiap komponen pemboleh ubah yang mempengaruhi pengajaran akhlak dianggap tinggi, kerana semua skor min adalah lebih besar daripada titik tengah 2.50. Sehubungan dengan itu, nilai skor min tertinggi adalah 3.67 iaitu pemboleh ubah kaedah pengajaran, diikuti oleh tahap kemahiran pengajaran iaitu 3.44, pengajaran akhlak iaitu 3.40 dan pemboleh ubah yang paling sedikit yang direkodkan adalah halangan dan kekangan pengajaran iaitu 3.31. Bagi sisihan piawai bagi keempat-empat prosedur didapati antara 0.33 dan 0.58. Ini menunjukkan bahawa cara tidak tersebar secara meluas dalam julat yang besar. Akibatnya, majoriti responden berkongsi pendapat yang sama.

Analisis Kebolehpercayaan

Menurut Sekaran dan Bougie (2016), kebolehpercayaan sesuatu ukuran adalah penunjuk kestabilan serta ketekalannya, yang melibatkan penilaian kebaikannya. Tahap skala yang memberikan hasil yang konsisten apabila dinilai berulang kali akan dirujuk sebagai kebolehpercayaan, dan ia sering diukur menggunakan Alpha

Cronbach. Dapatan penilaian SPSS terhadap mana-mana dan kesemua enam pembolehubah ditunjukkan dalam Jadual di bawah.

Output Analisis Kebolehpercayaan

Pembolehubah	Bilangan Item	Alpha Cronbach	Kekuatan Pergaulan
Pengajaran Akhlak	6	0.576	Tidak Baik
Kaedah Pengajaran	12	0.490	Tidak Baik
Tahap Kemahiran Pengajaran	12	0.752	Sederhana
Halangan dan Kekangan Pengajaran	12	0.468	Tidak Baik
Overall	42		

Berdasarkan Jadual 4.8, Cronbach's Alpha tertinggi ialah tahap kemahiran pengajaran iaitu 0.752, diikuti dengan kebolehpercayaan pengajaran akhlak iaitu pada 0.576. Ia kemudiannya diikuti dengan kaedah pengajaran iaitu pada 0.490 dan akhir sekali adalah halangan dan kekangan pengajaran dengan nilai 0.468 iaitu nilai yang paling rendah. Dapatan ini menunjukkan bahawa pengajaran akhlak, kaedah pengajaran dan juga halangan dan kekangan pengajaran mempunyai kebolehpercayaan yang rendah kerana semua pembolehubah berada dalam julat yang tidak baik di mana ianya kurang daripada 0.6 seperti kajian Hair et al. (2003). Akan tetapi, bagi tahap kemahiran pengajaran, ianya mempunyai kepercayaan yang tinggi kerana nilai tersebut adalah melebihi 0.6. Jadi dengan itu, hanya satu pembolehubah tidak bersandar mempunyai kepercayaan yang tinggi dalam kajian ini.

Analisis Kolerasi

Analisis korelasi, seperti yang ditunjukkan dalam Jadual, menunjukkan hubungan antara pembolehubah bersandar dan tidak bersandar.

Hasil Analisis Kolerasi Pembolehubah

Variables	Kaedah Pengajaran	Tahap Kemahiran Pengajaran	Halangan dan Kekangan Pengajaran	Pengajaran Akhlak
Kaedah Pengajaran	1			
Tahap Kemahiran Pengajaran	0.332**	1		
Halangan dan Kekangan Pengajaran	0.966**	0.381**	1	
Pengajaran Akhlak	0.422**	0.820**	0.437**	1

**korelasi adalah signifikan pada tahap 0.01 (2-tailed).

Mengikut keluaran SPSS, Korelasi Pearson, r untuk kesemua empat pembolehubah mempunyai nilai positif, menunjukkan bahawa semua faktor bebas mempunyai korelasi yang menggalakkan dengan pembolehubah bersandar (Jadual 4.8). Dengan

markah 0.422, 0.820 dan 0.437, kaedah pengajaran, tahap kemahiran pengajaran, halangan dan kekangan pengajaran dan pengajaran akhlak.

KESIMPULAN

Sebagai kesimpulan, semua analisis yang diperlukan telah berjaya dilaksanakan. Analisis deskriptif, analisis kebolehpercayaan, pekali korelasi Pearson, dan regresi berganda diliputi dalam bab ini untuk menilai dan mentafsir data yang dikumpul. Dengan itu, untuk kajian ini, telah dapat disimpulkan bahawa sebanyak dua hipotesis telah ditolak, manakala satu hipotesis lagi gagal ditolak dalam kajian ini. Dapatan kajian menunjukkan tahap kemahiran dalam amalan pengajaran akhlak dalam kalangan GPI Kuala Langat adalah tinggi dan dalam aspek kaedah pengajaran akhlak, guru perlu mempunyai kaedah yang berkesan untuk memastikan pengajaran yang dilakukan adalah berkesan. Implikasinya, kajian ini dapat memberi idea untuk mempelbagaikan teknik dan kaedah pengajaran akhlak dalam kalangan GPI. Tuntasnya, demi melahirkan generasi yang terbaik dan berakhlak mulia serta mempunyai wawasan yang tinggi guru perlulah memainkan peranan yang penting terutamanya dalam pendidikan di sekolah. Amalan pengajaran yang berkesan mampu merubah murid yang menjadi seorang yang berdisiplin dan berakhlak mulia.

RUJUKAN

- Asmawati Sahid. (2005). Pemantapan Komponen Akhlak Dalam Pendidikan Islam Bagi Menangani Era Globalisasi. *Jurnal Kemanusiaan* 3 (2). Diperoleh daripada:
<https://jurnalkemanusiaan.utm.my/index.php/kemanusiaan/article/view/150>
- Asmawati Suhid, (2007) Pengajaran Adab & Akhlak Islam Dalam Membangunkan Modal Insan. *MALIM: Jurnal Pengajian Umum Asia Tenggara*, 8. 167-178. Diperoleh daripada: <http://journalarticle.ukm.my/1151/>
- Azhar Ahmad & Abdul Halim Tamuri. (2005). Penghayatan Akhlak Pelajar Sekola Menengah. Fakulti Pendidikan, Universiti Kebangsaan Malaysia. Diperoleh daripada:
<http://www.ipbl.edu.my/portal/penyelidikan/seminarpapers/2005/azharUKM.pdf>
- Basri Mokmin. (2012). Bab 4: Kaedah Kajian. Diperoleh daripada:
https://www.researchgate.net/publication/283479198_Bab_4_Kaedah_Kajian_Chua,
- Y. P. (2011). Kaedah dan Statistik Penyelidikan: Kaedah Penyelidikan. McGrawHill Education
- Hasbullah Mat Daud, Ahmad Yussuf & Fakhrul Adabi Abdul Kadir. (2020). Pembentukan Akhlak Dan Sahsiah Pelajar Melalui Pembelajaran Sosial Menurut Perspektif Islam. 17, (9). 75-89. Diperoleh daripada:
<https://ejournal.ukm.my/ebangi/article/view/44628>

- Jamilah Binti Mohd Noor. (2014). Keberkesanan Pendidikan Akhlak Di Sekolah Menengah Kebangsaan di Seremban Negeri Sembilan. Jabatan Fiqh dan Usul Akademi Pengajian Islam Universiti Malaya. Diperoleh daripada: [http://studentsrepo.um.edu.my/5005/5/Tesis_Pn_Jamilah_Mohd_Noor_KULIT_KER AS.pdf](http://studentsrepo.um.edu.my/5005/5/Tesis_Pn_Jamilah_Mohd_Noor_KULIT_KER_AS.pdf)
- Kamarul Azmi Jasmi. (2012). Kesahan dan kebolehpercayaan dalam kajian kualitatif. *Kursus Penyelidikan Kualitatif siri 1*. Diperoleh daripada: http://eprints.utm.my/id/eprint/41093/1/KamarulAzmiJasmi2012_Kesahan%26KebolehpercayaanKajianKualitatif.pdf
- Siti Rashidah Binti Abd Razak, Haslina Binti Hamzah & Zetty Nurzuliana Bt Rashed. (2016). Cabaran Guru Pendidikan Islam Dalam Pembentukan Akhlak Pelajar. *Journal of Social Sciences and Humanities, Special Issues 3, 13* (4). 100-110. Diperoleh daripada: <https://ejournal.ukm.my/ebangi/article/view/15589>
- Sofiah Mohamed, Kamarul Azmi Jasmi & Muhammad Azhar Zailaini. (2016). Akhlak Guru dalam Pengajaran dan Pembelajaran Pendidikan Islam. *Akademika Journal of Douthest Asia Social Sciences and Humanities* 86 (2). 31-42. Diperoleh daripada: <https://ejournals.ukm.my/akademika/article/view/8248>
- Zulfahmi Syamsuddin & Wan Hasmah Wan Mamat. (2014). Perbandingan Pemikiran Konsep
- Akhlak Al-Ghazali Dan Ibn Miskawayh Dalam Aspek Intelek. *The Online Journal of Islamic Education* 2 (2). 107-119. Diperoleh daripada: https://www.researchgate.net/publication/308103529_PERBANDINGAN_PEMIKIRAN_KONSEP_AKHLAK_ALGHAZALI_DAN_IBN_MISKAWAYH_DALAM_ASPEK_INTELEK